

NOTA DE PREMSA

comunicacio@iphes.cat

www.iphes.cat

Noves intervencions arqueològiques a la Cova de les Borres i a la Cova Serena (La Febró) permetran ampliar el coneixement sobre els últims caçadors-recol·lectors de les Muntanyes de Prades

Tarragona, 12 agost 2022. Entre mitjans de juliol i inicis d'aquest mes d'agost s'ha dut a terme una nova campanya d'intervencions arqueològiques a la capçalera del riu Siurana, al terme municipal de La Febró (Baix Camp). Les excavacions estan dirigides pels investigadors de l'IPHES-CERCA Josep Vallverdú i Diego Lombao, la investigadora de la Universitat Autònoma de Madrid i el Madrid Institute for Advanced Study (MIAS) María Soto, i l'investigador de la Universitat d'Alacant i la Universitat de Aarhus José Ramón Rabuñal. Aquest any, els treballs han contemplat dues línies d'actuació lligades a la intervenció a dos jaciments: la Cova de les Borres i la Cova Serena.

En el jaciment de la Cova Serena, s'han iniciat els treballs amb l'objectiu d'avaluar-ne el potencial arqueològic. En aquesta primera campanya s'ha dut a terme un sondeig de 4 m², on s'han documentat estructures recents i dipòsits subactuals, així com possibles sediments de l'antiga surgència formats per dipòsits sorrencs que poden ser rics en contingut polínic. Això últim permetrà realitzar reconstruccions paleoambientals i modelitzar l'evolució de les condicions paleoecològiques dels darrers 10.000 anys a les Muntanyes de Prades, complementant les informacions obtingudes a la Cova de les Borres.

Imatge dels treballs d'excavació al jaciment de la Cova Serena. Autoria: Diego Lombao / IPHES-CERCA

A la Cova de les Borres, s'han continuat amb els treballs d'excavació sistemàtica que es fan de manera anual des del 2012. Un dels objectius principals de la intervenció ha estat l'excavació i documentació del tram superior de la seqüència al sector d'ampliació de l'àrea d'excavació iniciat durant la campanya anterior.

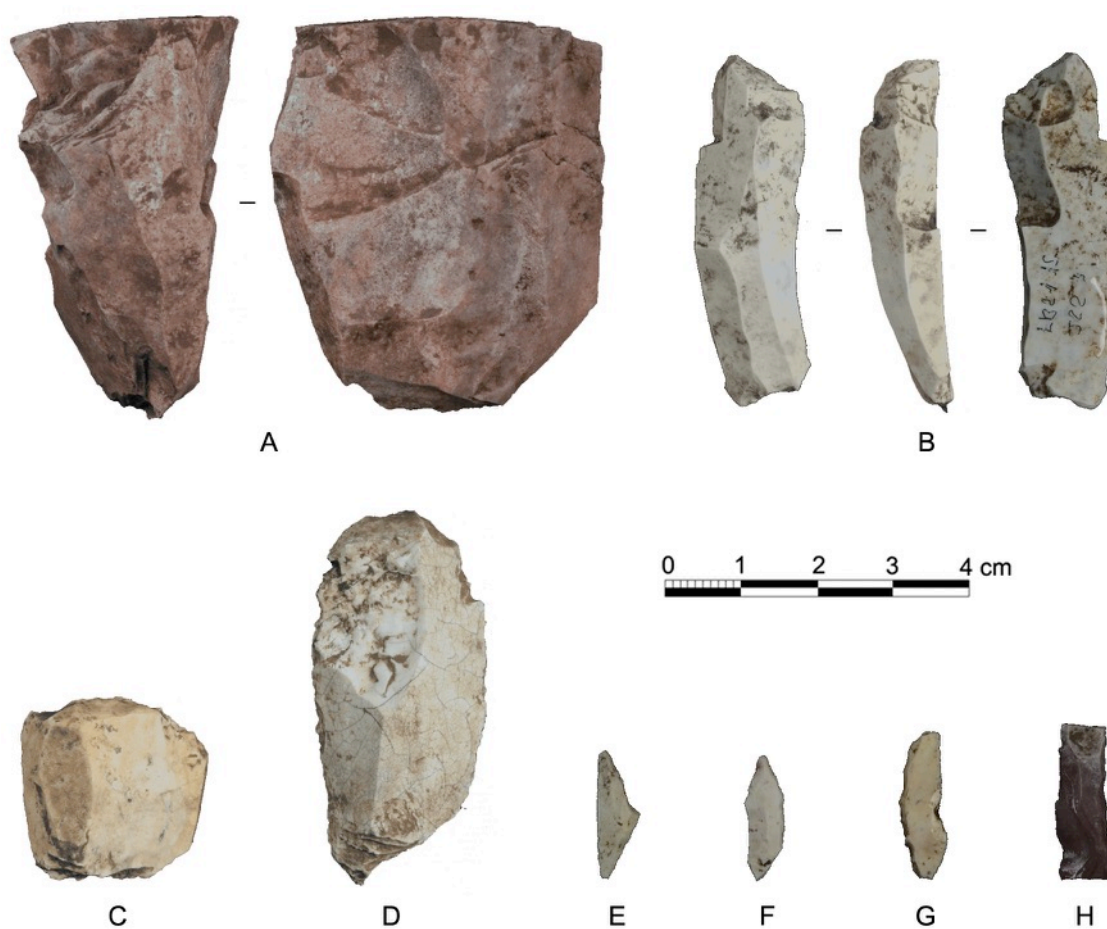
Imatge dels treballs d'excavació al jaciment de la Cova de les Borres. Autoria: Sara Navaz / UNAV

Aquesta ampliació de la superfície d'excavació ha permès documentar amb més resolució les fases més recents d'ocupació prehistòrica del jaciment (Nivells 1.0 i 1.1). A més de la recuperació de restes materials, també s'han excavat estructures arqueològiques (cercles de pedres, llars, elements de sustentació,...). L'aprofundiment en el coneixement d'aquests nivells superiors de la seqüència és molt important per a l'estudi de l'evolució tecnològica i cultural de l'Epipaleolític, ja que el Nivell 1.2 constitueix una de les evidències més antigues (13.000 anys abans del present) de projectils geomètrics a l'Epipaleolític mediterrani.

A més, s'ha continuat amb l'excavació dels nivells inferiors (Nivells 2, 2.1 i 2.2) associats a la fase d'ocupació del Magdalenian Superior Final (14.000 anys abans del present), permetent recuperar un conjunt abundant de restes materials (fonamentalment indústria lítica però també restes de fauna).

Finalment, s'han iniciat dos nous sondejos a diferents punts de la superfície de l'abric amb l'objectiu d'avaluar l'extensió potencial de la superfície d'ocupació i comprovar la

possible presència de fases d'ocupació més recents (associades al Mesolític) no documentades fins al moment al sector intervingut.

Mostra de materials lítics recuperats en els nivells superiors de la Cova de les Borres.
Autoria: José Ramón Rabuñal / INAPH-UA, AU

El desenvolupament de diversos estudis específics que s'estan duent a terme sobre la seqüència arqueològica de la Cova de les Borres permetran aprofundir el coneixement sobre els models de comportament dels darrers caçadors-recol·lectors a les Muntanyes de Prades així com abordar la seva contextualització en el marc de les perioditzacions culturals de la Prehistòria Mediterrània del final del Plistocè.

Un equip multidisciplinari per formar noves generacions d'arqueòlegs

Per tal de dur a terme aquests treballs, ha sigut necessari ampliar l'equip de treball, que enguany ha comptat amb un total de 20 estudiants voluntaris, organitzats en dos torns i procedents de diferents institucions catalanes (Universitat Rovira i Virgili, Universitat de Barcelona, Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya), madrilenyes (Universitat Autònoma de Madrid, Universitat Complutense de Madrid) i navarreses (Universitat de Navarra), així com de Dinamarca (Aarhus University) i el Marroc (Institut National des Sciences de l'Archéologie et du Patrimoni de Rabat). Aquest important augment en el nombre de participants es vincula no només a l'ampliació de la superfície d'intervenció, sinó també a la transició cap a una nova fase estratègica de gestió del jaciment en què es pretén emfatitzar la formació de nous estudiants de grau i màster a les línies de recerca en arqueologia prehistòrica. En aquest sentit, els estudiants voluntaris han rebut formació en tècniques d'excavació i documentació arqueològica (fotografia, fotogrametria 3D), en topografia i estratigrafia dels jaciments, i han desenvolupat tasques de laboratori, entre les quals s'inclou el revisat, neteja, siglat i anàlisi i classificació de materials arqueològics.

Equip de recerca que ha participat durant aquest estiu als jaciments de la Cova de les Borres i la Cova Serena. Autoria: Josep Vallverdú

Protecció i divulgació del patrimoni de les Muntanyes de Prades

D'altra banda, aquest és el primer any que es compta amb l'equipament i les infraestructures executades en el marc del projecte "PaleoFebró: Viatge pels orígens i paratges de les Muntanyes de Prades a través de tres itineraris interpretatius", finançat pel programa LEADER de la Comissió Europea. Aquesta inversió ha permès la protecció dels jaciments, la instal·lació de diferents panells divulgatius temàtics i la confecció d'itineraris interpretatius als Cingles de Cova Serena i al Barranc de la Cova del Corral.

Panells interpretatius que el visitant pot trobar al llarg dels tres itineraris finançats per la Comissió Europea

Un projecte amb molt de futur

Les intervencions arqueològiques s'emmarquen en els projectes de recerca competitius "Evolució paleoambiental i poblament prehistòric a les conques dels rius Francolí, Gaià, Siurana i rius del Camp de Tarragona" (CLT009/18/00053 -

Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya), “Group of Analyses en Socioecological Processes, Cultural Changes and Population dynamics during Prehistory (GAPS) (2017 SGR 836 - Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR)), i “MobiLithics: Fingerprinting the Exploitation of Stone” (Universitat Autònoma de Madrid, Madrid Institute for Advanced Study). A més, l'Ajuntament de la Febró ha col·laborat amb el desenvolupament de les excavacions cedint els locals per allotjar els excavadors i instal·lar el laboratori de camp, cosa que ha permès desenvolupar les activitats de formació de l'equip de treball.

Les properes campanyes d'intervenció se centraran, en el cas de Cova Serena, a continuar la seva exploració arqueològica, tot esperant documentar ocupacions prehistòriques, i la recollida de mostres per a les reconstruccions paleoclimàtiques. A la Cova de Les Borres els objectius principals seran avançar l'excavació en extensió del jaciment per documentar la mida de l'assentament, i ampliar els conjunts de cultura material procedents dels nivells superiors de la seqüència, així com obtenir datacions absolutes d'aquestes fases d'ocupació, per avaluar l'evolució de les indústries Epipaleolítiques associades als darrers caçadors recol·lectors a les Muntanyes de Prades. A més, des d'una perspectiva de projecte, es continuaran fomentant les xarxes de treball a nivell nacional i internacional i es cercarà refermar el paper dels jaciments com a escola de formació a curt i mitjà termini de noves generacions d'arqueòlegs.